

מסורת הש"ס

(א) מ"כ פ' שמע"י (ב) ונערוך
 חסד לאי ומפסד דלשון יון
 הוא ע"ש (ג) ז' ב'ק' כ"ה
 (ד) ונע"כ (ה) ז' ב'ק' ק"ה
 יבמות ע' עד. דה"כ
 (ו) נ"מ (ל"ה) (ז) ויקרא (ח)
 (ח) לעיל נ"ז. (ט) ונחמ"ס

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מדי וכו'
 אפי' ליקח דם מואר:

לעזי רש"י

פיטרא"ל (פיטרא"ל).
 סמלון (תרפ"ח-תח).
 ציגל"א. חבק. (רדע"ח-בטן
 לסוס וכו').
 ליצא"ל (ליצא"ל). חוט
 פשתן. חבל דק.

מוסף רש"י

חבק. ציגל"א לאסור טו
 סוס (ע"כ) ודא"ה רש"י
 (ח). מופנה מ"ד נדה.
 גזירה שז' ש"ה מופנה
 משני דלד"ה אלף מלך אחד
 למדון. א"ה מופנה אלף
 להשיב. אלף אלף י"ט להשיב
 משני (דק"ח פ'ק"ה).

רבינו חננאל

קילקל. מלשון יון הוא.
 והוא עשוי בגד ומשיער
 של עזים והוא קשה
 עשוי להצניעו תחת הפרה
 והכסותו. חבקים. סכור
 הכסאות. (ת"כ) (תכ"ב) או
 בגד או עור או שן אין
 לי אלא שן בלבד מנין
 לרבות קילקל וחבק ת"ל
 או שן. פ"י מבינין להו
 מאו כלומר הוה ליה למימר
 שן, או דכתב וחקמא,
 למה לי לרבותי קילקל
 וחבק. יכול שאני מרבה
 חבלים ומשיחין שטמא,
 ת"ל שן מה שן טורי
 ואריג או כל טורי ושרי
 הרי הוא אומר במלך
 מעשה עזים, יכול שאני
 הוצ' ומגע טמא מת: נרצה אלו
 טומאות ו' שכן מועטס היא. שאינה
 בכל המגעות אלא צמגע המת
 צלצד: מופנה. לר"ך שמה' גזירה
 שז' או מ' מ' תיבות דלגד ועור מופנין
 למדעו ש' של יו' לרבינו לגופן
 ומאחר שמופנין ללמוד גזירה שז'
 ה"ל כמאן דכתיב דרש' בקרא
 דהדיא ואין משיצין עליה: דאי
 לאו מופנה. אמרינן לגופן בלו ולא
 ילפינן להא מילתא מינייהו: דאיכא
 למיפדך נ"ו. וה"ה דמלי' למימר
 הכי לגזירה שז' קמייא ומייהו
 אסקי לכולה ברייתא צרישא ופירין
 אהא דסליק מינה ובשיניא דמשיצין
 צהא מיתרפה נמי קמייא: לא.
 צלמ"ת: וסמיצ' ציה צשכנ"ס ורע.
 דלגד ועור טמאים הס צו: מזד
 אחד. הכתובין צשך מופנים כדלמאן
 אלל הכתובין צמ"ת אין מופנין:
 טימאל למ"ד נ"ו. פלוגתא דרבי
 ישמעאל ורבנן היא כמסקנא נדה
 צהמפל"ת (דף כ"ז): אלא למאן
 דאמר למידין. אס אין תשובה:
 ומשיצין. אס י"ט להשיב: מאי איכא
 למימר. הרי י"ט להשיב שכן טמא צכע"ה: והנוגע צכל טמא נפש או איש אשר תלך ממנו שכתב זרע: דפוס של דין. שמונחות צו: גיחוך. ללנות:
 לקלוקלם. של מעשה שטים לזנות את צנות מואצ שמה כך עשיתם צמדן לכך אהם צריכין קרבן: לא נפקד. לא נחסר מדת יחודית:
 שזנו

כלי כלי. צשראים כתיב כל כלי אשר יעשה מלאכה וגו'. ומגופיה
 דקרא דשראים לא מלי יליף דאשר יעשה מלאכה לאו כלי תכשיט
 משמע: שק. הוא עשוי מנוזה של עזים שאף על פי שאינו אריג
 אלא קלע קטן עשה מנוזה של עזים
 טמא שדרכו צכך ותכשיט הוא וה"ק
 שהוא טמא משום אריג ואש"פ שאינו
 אריג: קולע ג' נימין (נ"ו). ג' חוטין
 של מנוזה של נוזה של עזים צבועה:
 ופולה צלואר צפו. וקליעתו זו היא
 אריגתו מאחר שהוא טווי כדלמאן
 גבי מיכ' חילתא צריש פירקין" דקרי
 להו אריג. והא דקאמר אש"פ שאינו
 אריג כלומר לאו אריג ממש: אין לי
 אלא שק. העשוי ללבוש רגלים:
 קילקלי. מסרך של סוס שקורין
 פיטרא"ל: חבק. ציגל"א של סרגא
 ואוכף ועושין אותה מנוזה של עזים
 טווי ואריג: יכול שאני מרצה הצנלים
 והמשיחוס. לצא"ל שפושין למדור
 וקולעין מן הנוזה כמו שנתלשה ואינו
 טווי ולא דמי לקולע שלש נימין דלעיל
 דהא טווי הוא וזו היא אריגתו: יכול
 שאני מרצה נ"ו. הואיל וכתיב כל:
 ודין הוא. שלא נרצה ולא לר"ך קרא
 למעוטי: סן. תמיה הוא וכי דברים
 כוונים הס: אס היקל בטומאת
 שרץ שהיא קלה. כלומר אס היקל
 מלטמא חבלים ומשיחוס היקל לך
 צשך בטומאתו קלה וטומאת ערב:
 נקל גם אכנתו צצנין אז זה צמ"ת
 שטומאתו חמורה טומאת ו': השתא
 דאסא גזירה שז'. וכי היכי דיליף
 מת משרץ למעוטי חבלים ומשיחוס
 יליף נמי שרץ ממת לכל מעשה עזים
 לרבות קילקלי וחבק: אין לי אלא
 צשרין. דלו שן התא כתיב: אס
 ריצה. לטמא דבר הא מוצנץ הסוס
 בטומאת ערב הוא דריצה: שהיא
 מרובה. שכל המגעות טומאת ערב
 צין דשרץ ונצילה ושכנת זרע מגע
 הוצ' ומגע טמא מת: נרצה אלו
 טומאות ו' שכן מועטס היא. שאינה
 בכל המגעות אלא צמגע המת
 צלצד: מופנה. לר"ך שמה' גזירה
 שז' או מ' מ' תיבות דלגד ועור מופנין
 למדעו ש' של יו' לרבינו לגופן
 ומאחר שמופנין ללמוד גזירה שז'
 ה"ל כמאן דכתיב דרש' בקרא
 דהדיא ואין משיצין עליה: דאי
 לאו מופנה. אמרינן לגופן בלו ולא
 ילפינן להא מילתא מינייהו: דאיכא
 למיפדך נ"ו. וה"ה דמלי' למימר
 הכי לגזירה שז' קמייא ומייהו
 אסקי לכולה ברייתא צרישא ופירין
 אהא דסליק מינה ובשיניא דמשיצין
 צהא מיתרפה נמי קמייא: לא.
 צלמ"ת: וסמיצ' ציה צשכנ"ס ורע.
 דלגד ועור טמאים הס צו: מזד
 אחד. הכתובין צשך מופנים כדלמאן
 אלל הכתובין צמ"ת אין מופנין:
 טימאל למ"ד נ"ו. פלוגתא דרבי
 ישמעאל ורבנן היא כמסקנא נדה
 צהמפל"ת (דף כ"ז): אלא למאן
 דאמר למידין. אס אין תשובה:
 ומשיצין. אס י"ט להשיב: מאי איכא
 למימר. הרי י"ט להשיב שכן טמא צכע"ה: והנוגע צכל טמא נפש או איש אשר תלך ממנו שכתב זרע: דפוס של דין. שמונחות צו: גיחוך. ללנות:
 לקלוקלם. של מעשה שטים לזנות את צנות מואצ שמה כך עשיתם צמדן לכך אהם צריכין קרבן: לא נפקד. לא נחסר מדת יחודית:
 שזנו

במה אשה פרק ששי שבת

סד.

מניין לרבות את הקילקלי והחבק. ואס תאמר" והא לא מיעטל מלא
 וריקן ואי משום דאפשר לקפלה" אס אינו עשוי לכך לאו
 כלום הוא כדלמאן לקמן [סו]. גבי קצ הקיטע"ג דלע"ג דיש לו צית קיבול
 לראש שזקו אס אינו עשוי לקבל טהור" וי"ל דהני נמי לשם כל צורכן
 פ' עשיון מתחלה" אך קשה דלעיל
 ס' צמ"ת מדליקין (דף כו. ו) ואס מפיק
 דבר הצא מן העזים דמטמא צשרלים
 מאו צגד וקילקלי וחבק צלצין מן
 העזים ומפיק להן הצא מאו שק וע"ק
 דהתם מרצה לנזה של עזים לג' על ג'
 ואינו שק שפשו"ד צד' ואומר ר"י דתרי
 גוויי נוזה של עזים הוו והתם מיירי
 [צדקה] שפושין ממנה צגדים שפושין
 והלכך איתרבו זלש"ה על שלש"ה כמו
 שזר צגדים והכא מיירי צנוזה גסה
 שמונה עושין קילקלי וחבק וחבלים
 ומשיחוס ושק: שמע מינה
 צאפניי. הקשה ה"ר אליעזר ממין
 י'כין דליתקש שרץ ומת לשכנת זרע
 א"כ ג"ש צדגד ועור ל"ל י'דכל מה
 שיהיה צמ"ת נימן צשכנ"ס זרע וכל מה
 שיהיה צשכנ"ס זרע נימן צשך וכן
 להפך" דהא ק"ל" צדגד צהא מן ההיקש
 חוזר ומלמד צהיקש" סו מן הקדשים:
 מ"די דההור מ' יצאנו. וא"ת
 והא אפילו (א) יפת מואר
 הותרה להס וי"ל דמכל מקום שרץ
 צה איסור כדלמרינן (קדושין דף
 כג.) ומשקת צה ולא צחצח"ה
 וצמון

בגד ועור האמור במת טמא כל מעשה עזים אף בגד ועור האמור בשרץ
 טמא כל מעשה עזים אין לי אלא דבר הבא מן העזים ימניין לרבות דבר
 הבא מוצנץ הסוס ומוצנץ הפרה תלמוד לומר או שק והא אפיקתיה לקילקלי
 וחבק הני מילי מקמי דליתיה ג"ש השתא דאיתי גזירה שז' אייתור ליה ואין לי
 אלא בשרץ בטומאת מת מניין ודין הוא טימא במת וטימא בשרץ מה
 כשטימא בשרץ עשה דבר הבא מוצנץ הסוס ומוצנץ הפרה כמעשה עזים אף
 כשטימא במת עשה דבר הבא מוצנץ הסוס ומוצנץ הפרה כמעשה עזים אף
 אם הרבה בטומאת ערב שהיא מרובה נרבה בטומאת שבעה שהיא מועטת
 תלמוד לומר בגד ועור ועור לגזירה שז' נאמר בגד ועור בשרץ ונאמר
 בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ עשה דבר הבא מוצנץ הסוס
 ומוצנץ הפרה כמעשה עזים אף בגד ועור האמור במת עשה דבר הבא מוצנץ
 הסוס ומוצנץ הפרה כמעשה עזים ומופנה דאי לאו מופנה איכא למיפדך
 מה לשרץ שכן מטמא כבעדשה" לאי אפניי מופנ"י מוכדי שרץ איתקש
 לשכבת זרע דכתיב" א"ש אשר תצא ממנו שכבת זרע וסמ"ך ליה א"ש
 אשר יגע בכל שרץ וכתיב ביה בשכבת זרע" וכל בגד וכל עור אשר יהיה
 עליו שכבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא בשרץ למה לי שמע מינה לאפניי
 ואכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למאן דאמר" מופנה מצד אחד למידין
 ואין משיבין אלא למאן דאמר" למידין ומשיבין מאי איכא למימר דמת
 נמי אפניי מופנה מכדי מת איתקש לשכבת זרע דכתיב" והנוגע בכל טמא
 נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע וכתיב בשכבת זרע וכל בגד וכל
 עור בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפניי: ונקרב את קרבן
 ה' איש אשר מצא כלי זהב אצערדה וצמיד טבעת עגיל וכומז א"ר אלעזר
 עגיל זה דפוס של דין כומו זה דפוס של בית הרחם אמר רב יוסף אי
 הכי היינו דמתרגמינן מחוך דבר המביא לידי גיחוך אמר ליה רבה מגופיה
 דקרא ש"מ כומו כאן מקום זימה: ויקצוף משה על פקודי החיל אמר רב
 נחמן אמר רבה בר אבבה אמר להן משה לישראל שמה חזרתם לקלוקלם
 הראשון אמרו לו" לא נפקד ממנו איש אמר להן אם כן כפרה למה אמרו לו
 אם מידי עבירה יצאנו מידי ההור לא יצאנו מיד ונקרב את קרבן ה' תנא
 דבי רבי ישמעאל מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני
 שזנו

למימר. הרי י"ט להשיב שכן טמא נפש או איש אשר תלך ממנו שכתב זרע: דפוס של דין. שמונחות צו: גיחוך. ללנות:
 לקלוקלם. של מעשה שטים לזנות את צנות מואצ שמה כך עשיתם צמדן לכך אהם צריכין קרבן: לא נפקד. לא נחסר מדת יחודית:
 שזנו
 מצד אחד לר' ישמעאל למידין ואין משיבין לרבנן למידין ומשיבין. אמר להם משה לישראל שמה חזרתם לקלוקלם הראשון.
 אמרו לו לא נפקד ממנו איש. כמס' יבמות בפרק האב על יבמות (דף ט"ז) אמר, ור' שמעון לא נפקד ממנו איש לעבירה. ולדבר
 זה נחמנו בהם בתשובה זו.

עין משפט
 נר מצוה

נח א ב ג ד מ' פ"א
 מהל' כלים הלכה י:י

תורה אור השלם

1 וכל אשר יפל עליו מהם
 במותם טמא מכל כלי עץ
 או בגד או עור או שק כל
 כלי אשר יעשה מלאכה
 בהם במים יזקא וטמא עד
 הערב וקטור: ויקרא יא לב
 2 וכל בגד וכל כלי עור
 וכל מעשה עזים וכל כלי
 עץ תתקטא.
 במדבר לא כ
 3 איש איש מנורע אהרן
 ודוד צדוק או בן בקדשים
 לא יאכל עד אשר יתקדש
 ודגנע בכל שטא נפש או
 איש אשר תצא מפניו
 שכבת זרע: ויקרא כב ד
 4 או איש אשר יגע בכל
 שרץ אשר טמא לו או
 באדם אשר טמא לו לכל
 שטא: ויקרא כב ה
 5 וכל בגד וכל עור אשר
 יתקדש עליו שכבת זרע וקבס
 בפנים וטמא עד הערב:
 ויקרא טו יז
 6 ונקרב את קרבן י' איש
 אשר ימצא כלי חבץ
 אצערדה וצמיד טבעת עגיל
 וכומז לבקר על גופותיו
 למי: במדבר לא ג
 7 וקצוף משה על פקודי
 החיל שרץ האפלים ושרי
 המאואת הקבאים מצבא
 המלכות: במדבר לא יד
 8 ואמר אל משה עבדך
 נא את ראש אנשי
 המלכות אשר בקדו ולא
 נפקד מפניו איש:
 במדבר לא ט

מוסף תוספות

א. חבקים. טמאים. מוס'
 ב. חבקים. טמאים. מוס'
 ג. חבקים. טמאים. מוס'
 ד. חבקים. טמאים. מוס'
 ה. חבקים. טמאים. מוס'
 ו. חבקים. טמאים. מוס'
 ז. חבקים. טמאים. מוס'
 ח. חבקים. טמאים. מוס'
 ט. חבקים. טמאים. מוס'
 י. חבקים. טמאים. מוס'
 יא. חבקים. טמאים. מוס'
 יב. חבקים. טמאים. מוס'
 יג. חבקים. טמאים. מוס'
 יד. חבקים. טמאים. מוס'
 טו. חבקים. טמאים. מוס'
 טז. חבקים. טמאים. מוס'
 טז. חבקים. טמאים. מוס'
 טז. חבקים. טמאים. מוס'
 טז. חבקים. טמאים. מוס'

רב נחמן גאון

היה לנאן [דאמר]
 מופנה מצד א' למדין ואין
 משיבין. אלא למאן דאמר
 למידין ומשיבין מאי איכא
 למימר. מחלוקת בין ר'
 ישמעאל ורבנן. ועיקר דילה
 במס' נדה בפרק המפלט (דף
 כג) אמר רב תירוחא אמר
 שמואל שמוס' ר' כל גזירה
 שז' שאינה מופנה כל עיקר
 הוא למידין ממה. מופנה
 שזנו

בשמונה שריצים. נרבה טומאת מת שהיא מועטת שאינה אלא במת בלבד. ואוקימנא
 כיון שהן מופנה משני צדדין, למידין ואין משיבין. אילו הוברים הלכה למשה מסיני להירשש בענין הזה מסורת
 בדי חכמים.